

Radovan Lazarević

NOŽ
MARINE R.

2023.

Mehanizam i dalje radi, samo je jedan šraf zamenjen.

*Da li što je bio napukao, što mu je prošao rok trajanja,
ili samo što je neko procenio da bi iz nekog razloga
mogao zasmetati radu mehanizma?*

1.

U mračnom delu ulice nadomak šireg centra srednjo-banatskog grada, ispod široke krošnje lipe, u parkiranom automobilu beogradskih registarskih tablica – tamnosivoj „tojoti“, za volanom je sedeo sredovečni muškarac. Leva ruka mu je bila oslonjena na otvoreni prozor, desna spuštена na koleno; uredno očešljana gusta, tamnosiva kosa dodirivala mu je uši, a niz vrat se spuštala do ivice letnje majice. Pogled nije skidao s retrovizora. Nekoga je čekao. U 21 čas i koji minut u kola je gotovo utrčala žena u šarenoj letnjoj suknji koja joj se, dok je žurila ka kolima, savijala oko nogu, i uzanoj plavoj bluzi ispod koje su se ocrtavale jedre, krupne grudi. Dok se nameštala na suvozačkom sedištu osvrtnala se pozadi, gledala levo-desno. Smirila se tek kad joj je muškarac spustio ruku na koleno i rekao: „Niko te nije video“.

„Tojota“ je krenula niz ulicu. Prošli su pored uljare i na prvoj raskrsnici skrenuli desno. Žena je pogledala u sat: „Imamo 40 minuta“, rekla je. Klimnuo je glavom i dao gas. Izašavši iz grada, sivi automobil je grabio uzanim asfaltiranim putem između njiva pod kukuruzom, sun-cokretom, šećernom repom... Posle sedam-osam minuta

vožnje, čovek za volanom je primirio auto i skrenuo desno na seoski poljski put, kojim su danju prolazili samo traktori i kombajni. Noću na njega niko nije zalazio. Kako odavno nije padala kiša, bila je poslednja dekada jula, točkovi teških poljoprivrednih mašina su suvo zemljište samleli u sloj prašine debljine i do jednog centimetra.

Zaustavili su se na oko 300 metara od asfalta. Muškarac i žena su se sa prednjih sedišta preselili na zadnja. Svlačeći gaćice, žena je pogledala na sat. „Imamo još tridesetak minuta”, rekla je.

Nisu imali ni tih pola sata. Samo što je zalegao između njenih nogu, zaslepeo ga je odsjaj svetala sa retrovizora. Podigao je glavu. Iz pravca asfaltnog puta im se približavalo nekoliko kola. Prva misao mu je bila: Njen muž i njegovi rođaci! „Oblači se!”, povikao je, na brzinu navukao farmerke i prebacio se preko naslona na prednje sedišta. Kad se „tojota” pokrenula, kola koja su pristizala iz pravca asfalta već su bila na pedesetak metara od njih. Dao je gas. „Oblači se!”, govorio je uspaničenim glasom i još snažnije nagazio na papučicu gasa. Za njima su se valjali oblaci prašine, kroz koje je nazirao farove automobila koji su ih uporno pratili. Sad je to već bila dugačka kolona. Najmanje deset automobila. Nagazio je gas do daske. „Tojota” je poskakivala po džombastom putu. Oblaci prašine su se kovitlali za njom. Ali, što je on više ubrzavao, pratioci su sve besomučnije jurili za njim. „Šta je ovo, jebote?!”, ponavljao je u sebi ne shvatajući šta se događa.

I onda – kraj! Puta više nije bilo! Presekla ga je njiva pod kukuruzom. Slepí put. Dalje nije mogao. Prikochio je. Kad se zaustavio, prednja polovina kola je bila u kukuruzíštu. Bacio je pogled na retrovizor. Kolona koja ga je progonila zaustavila se. Prvi u koloni je bio na jedva dvadesetak metara od njih. Šta sad?! Morao je da izađe. „Lezi na sedíšte”, rekao je izbezumljenoj ženi koja nikako nije uspevala da navuče gaćice. Izašao je. Izašao je i čovek iz najbližeg automobila. Kroz noćnu tamu i podignutu prašinu, jedva mu je nazirao siluetu. „Ne može dalje! Slepí put!”, doviknuo je. „Ma, nosi se u pizdu materinu!”, razaznao je reči čoveka koji se posle ispaljene psovke vratio u auto i nalegao na sirenu. Znak ostalima u koloni da se dalje ne može. Zabrundali su motori. Kolona se vraćala nazad, prema asfaltu. Ubrzo ju je izgubio iz vida.

Izašla je iz auta i žena. „Šta ovo bi?”, pitala je, osvrćući se oko sebe da se uveri jesu li stvarno ostali sami. Muškarac je slegao ramenima. „Ne znam”, rekao je. Žena je pogledala na sat. „Za dvadeset minuta moram biti u kući”, rekla je. Klimnuo je glavom i pokazao rukom da udje u kola. Za njom, ušao je i on. Okrenuo je ključ. Motor je ostao nem. Okrenuo je još jedanput, dvaput, više puta. Muk. Motor nije reagovao. Žena je bila izbezumljena. „Hajde! Kreni!”, vikala je. „Ne vredi”, rekao je muškarac i izašao iz auta. Digao je haubu. Nije morao. U kvarove automobila se razumevao manje od deteta. Nekoliko trenutaka je razdražljiv pogled zadržao na motoru i besno zalupio haubu.

„Šta sad!?” panično je ponavljala žena. Slegao je ramenima. „Ne znam.” Žena je šakama stegla slepoočnice, ne prestajući da ponavlja: „Ne znaš! Ne znaš... A ja za dvadeset minuta moram biti u kući!” Muškarac je ponovo slegao ramenima. Bacila je prema njemu ljutit pogled, uzela iz kola tašnu i utrčala među stabljike kukuruza koje su za glavu bile više od nje. „Stani! Gde ćeš?!” pokušao je muškarac da je zaustavi. Žena se nije zaustavljala. Čuo je lomljivu kukuruznih stabljika, da bi za koji trenutak i taj zvuk prigušilo horsko šuštanje kukuruznih pera izazvano sve snažnijim noćnim vetrom.

Stajao je pored kola. Da krene za njom? Kroz kukuruze, suncokrete, repišta...? Ni danju ne bi mogao da sledi njen trag, a pogotovu ne u mrkloj noći. Pokušao je da se sabere. Da sagleda šta mu je činiti. Žena je prečicom krenula put sela udaljenog oko tri kilometra, procešnjivao je. Ne može stići za dvadeset minuta. Treba joj bar četrdeset. I to, ako bi više trčala nego hodala. A kod kuće, sudbinom zgaženi muž kivan na ceo svet, ponajviše na zdravu, naočitu ženu, i njegovo neizbežno: „Kurvo”. „Valjda će smisliti neku priču kojom će opravdati tih dvadesetak minuta zakašnjenja”, smirivao je savest jer ju je doveo u ovakvu situaciju. Ljutito je udario nogom u zadnji točak kola i tim udarcem, od koga ga je samo zbolelo stopalo, stavio tačku na brigu o ženi i njenom mužu.

Ostalo je negde u njegovoj svesti da će se ona već nekako snaći. A šta da on radi sam u mrkloj noći, sa au-

tom–izdajnikom na prašnjavom putu, među izdžikljanim stabljikama kukuruza i suncokreta? Vetar je bio sve jači, šuštanje kukuruznih pera sve glasnije. Nikakav drugi zvuk nije čuo osim tupog uznemirujućeg šuštanja. Po-diđe ga jeza od neprekidnog „ššš...“, koje se poput talasa valjalo ravnicom. Krenu prašnjavim putem ka asfaltu. Procenjivao je, nema više od kilometra. Pružio je korak.

Na asfaltu, dugačka kolona zaustavljenih vozila. Ljudi stoje pored njih. Na oko dvesta metara dalje, kolona se prekidala. Jedan iz kolone mu je objasnio: „Čuknuli se kamion i automobil. Preprečen put. Stigla je policija. Nema teže povređenih. Valjda će uskoro osloboditi jednu traku.”

Sve mu se u trenutku razjasnilo. Sudar se dogodio neposredno pošto je sa asfalta skrenuo na seoski poljski put. Automobili koji su pristizali nisu mogli dalje. Neko je na seoskom putu ugledao stop–svetla njegove „tojote”. Poverovao je da vozač tog automobila zna kako da poljskim putem između njiva zaobiđe mesto udesa i vrati se na asfalt sa njegove druge strane. Krenuo je za stop-svetlom. Za njim drugi, treći, četvrti... Svi nošeni mišlju da je bolje kilometar-dva prašnjavim poljskim putem, nego ko zna dokad čekati da se raščisti mesto sudara.

Za pola sata, policija je obavila uviđaj, put je bio raščišćen, kolone iz oba pravca krenule. Nazvao je AMSS. Brzo su stigli. U kabini vučnog vozila bila su dvojica. Morao je da ih odobrovolji sa nekoliko hiljadarki, da pristanu da siđu s asfalta na poljski put. „Tojotu” su

utrovarili i ostavili je na parkingu prvog auto servisa u Gradu. „Nije ti ovo vozilo za prašnjave seoske puteve”, govorio je jedan od njih dvojice.

Polu sata kasnije, ušao je u hotelsku sobu.

Posle tuširanja, Đorđe se svalio na krevet. Misao mu se vratila ženi koja je, u mrkloj noći, lomeći pred sobom kukuruzne stabljike i trčeći krenula kući, u selo udaljeno oko tri kilometra. Dovitljiva je, smisliće razumnu priču kojom će opravdati neznatno kašnjenje, smirivao je uznemirujuću misao. Neće dati povoda bolesno sumnjičavom mužu da odigra svoju partiju ludila praćenog uzvicima: „Kurvo! Droljo...!” koja bi je, kako mu je pričala dok bi pušili cigaretu po završetku kratke intimnosti, dovodila do ivice nervnog sloma, ili želje da dograbi najbliži tvrd predmet i ućutka ga jednom za svagda.

Dramatičan noćasnji događaj, uprkos umoru, nije mu dao snu na oči. Sve do ove večeri na odnos sa Marinom, kako se zvala žena koja je trčeći kroz kukuruzišta hitala kući, gledao je kao na nešto usputno. Ponudila se, on prihvatio; kratke povremene intimnosti, uglavnom petkom uveče. Lepo njemu, lepo njoj, neobavezujuće. Noćasnji događaj ga navede da se prvi put zapita da li je taj njihov odnos bio baš tako jednostavan? Šta je u njega uneo on, šta ona? Kakva su bila njegova očekivanja, kakva njena?

Kako je počelo, kako će se završiti? Oživeše slike nešto dalje i bliske prošlosti. Prizivao ih je jednu za drugom. Redom, kako se šta događalo.

Vreme tek minulih ratova na prostorima bivše Jugoslavije, naglog siromašenja većine i brzog bogaćenja kriminalizovane manjine, razrešenih i nerazrešenih ubistava, atentata, šverca, dovijanja da se nekako preživi, da se i u tim uslovima sveopšteg jeda i bede ukrade nešto od života, doživi nešto lepo. Bio je student. Letnji raspust je provodio u Vaganu, selu u srednjem Banatu, u kome su do kraja Drugog svetskog rata živeli Nemci, a po njihovom iseljenu, naseljene su srpske porodice iz istočne Bosne. Rođen je i odrastao u njemu. Mladež se okupljala u diskoteci otvorenoj u bivšem vatrogasnom domu, stariji u kafani „Kod Goluba”, preko puta. On je zalazio i tamo i ovamo. Od prilike do prilike. Devojke? Bio je kao većina mladih u selu. Ostavljao ih, ostavljale ga. U to nesrećno ratno i prvo poratno vreme lako se davalo i uzimalo. Ode jedna, dođe druga. Samo ga je odlazak jedne teško zboleo. Sonjin.

Za Marinu nije znao ni da postoji, dok se jedne večeri nije pojavila u diskoteci. Lepuškast devojčurak. Upisala drugi razred srednje škole. Njemu je bila dvadeset prva. Njoj tek šesnaesta. Lice lepo, još pomalo detinjasto, telo već zaobljeno, devojačko. Dopala mu se. Raspitao se ko je, čija je? Sonjina sestra! Iznenadio se. U Sonjinoj priči, ona je bila još dete. Tek zamladela rana prokrvari. Sonja ga je ponizila. Odbacila kao isprljanu krpju. Prilika bar da

malo uzvratiti. Da i Sonju zaboli. Kako ona s njim, tako će i on sa njenom sestrom. Kvarno, ali... Već je i zaboravio kako ju je, jedne od tih večeri u diskoteci, ubedio da je otprati do kuće. Živela je na drugom kraju sela. Hodali su mračnim ulicama. Onim istim kojima je do pre godinu i po pratio Sonju. Pokušavao je da je zagrlji. Otimala se. Da je poljubi. Odgurivala ga je. Kad su došli do njene kuće, utrčala je kroz dvorišnu kapiju.

Tu je bio kraj. Pokušao. Nije upalilo. Ništa od naplate računa. Uskoro je morao u Beograd. Ispiti. Na Marinu zaboravio. Ono sa Sonjom, teško i nerazjašnjeno, nastavilo je da tinja.

Prošle su godine od tog leta. U međuvremenu, završio je studije. Elektroinženjer. Nudili su mu na fakultetu mesto asistenta. Ponudili mu i u Elektroprivredi Srbije važno mesto u razvoju sistema. Izabrao Elektroprivredu. Činilo mu se, bolje da stvara, nego da podučava. Pokajao se. Njegovo je bilo da krpi, povezuje, da sistem ne padne, da zemlja ne ostane u mraku. Nisu ga pozivali za sto za kojim se vodila politika preduzeća i usmeravao novac. Za tim stolom sedeli su partijski ljudi. Napravili od najvećeg i najvažnijeg preduzeća u zemlji partijsku blagajnu, najveću perionicu novca. Nakupilo se gorčine u njemu. U međuvremenu je doktorirao. Sa fakulteta ga i dalje zovu. Treba im neko jak u teoriji, dokazan u praksi. Prelomio je. Čeka samo zgodan trenutak kada će stati za katedru. Ovim partijskim u Elektroprivredi samo smeta. Ionako će, na kraju krajeva, sve to rasprodati, narod ubeđivati

da je moralo tako, da državno nigde u svetu nije efikasno. Ne bi da učestvuje u tome.

Karijera kakva-takva, ali lični život: tiha, dosadna, ravničarska reka. Stan u Cvijićevoj, povremene kratke veze sa ženama, dosadni poslovni ručkovi i večere, novca uvek dovoljno – i u džepu i na računu. Gotovo dostignut američki san na srpski način. Svega više nego dovoljno, a ipak nezadovoljan, prazan. Činilo mu se, kad bi ga pogodio neki pogled, neki osmeh mu se uvukao u dušu, uzburkala bi se tiha voda njegovog jednoličnog, jalovog života. Puste želje. Bilo jednom, neslavno se završilo. Čekajući da se ponovi, ogrubeo je. Reči „ljubav” i „voleti” je izbacio iz upotrebe. Deluju mu šuplje, prazno, izlizano od prekomernog korišćenja.

Pojavila se i odbojnost prema braku, kao obliku najčvršćeg vezivanja. Sagradio je oko sebe zid koji ga je štitio od bilo kakvih ozbiljnijih obaveza. Izuzimajući, naravno, one na poslu. I one prema roditeljima u Vaganu. Posećivao ih je svakog drugog vikenda. Donosio im namirnice za dvonedeljne potrebe, nabavljao lekove. Najčešće je dolazio u petak predveče, vraćao se u nedelju ujutro. Roditelji nisu bili baš pričljivi. Otac bi poneku o polju, usevima, sušama, kišama... Majka o ženidbi. Hoće unuča.

Juli, vraški toplo, u petak predveče krenuo je za Vagan. Bilo je oko 20 časova kad je ušao u grad od kog je Vagan udaljen tek oko desetak kilometara. Zaustavio je „tojotu” pred samoposlugom na rubu centralne gradske zone. Da kupi namirnice za roditelje. Dok je punio

korpu koječime začuo je: „Jesi li to ti, Đorđe?” Podigao je pogled. Pred njim je stajala lepuškasta nasmejana žena u uniformi osoblja samoposluge. „Marina!”, otelo mu se. „Da, Marina”, rekla je. „Čitav vek se nismo videli.” Još nekoliko razmenjenih rečenica, nju pozvala koleginica, on na kasi platio kupljeno i izašao. Dok je na zadnje sedište spuštao kese sa namirnicama, osetio je nečiju ruku na ramenu. Marina. Tutnula mu je u ruku parče papira. „Pozovi me!” rekla je i otrčala nazad u prodavnicu. Gledao je za njom. Laka suknja joj se uvijala oko nogu, grudi su joj poigravale, svaki pokret otkrivao snažnu, otresitu ženu. Razvio je papirnu ceduljicu. Samo broj telefona i „Pozovi me!”

Prvog dana po povratku u Beograd okrenuo je broj telefona koji mu je dala. Javila se. Razgovor je kratko trajao. „Kada ponovo dolaziš?”, pitala je. „U petak uveče.” „U devet mi se završava radno vreme. Sačekaj me. Važi?” „Važi”, potvrdio je. „Parkiraj negde u mraku. Ne bih da neko od poznatih vidi kako ulazim u tvoja kola”.

Razgovor je bio završen. „Nešto hoće”, bila mu je prva misao. „Verovatno da zaposlim nekog njenog. Ili tako nešto.” Često su ga Vaganjani saletali ovakvim molbama. Bio je čovek od uticaja. Dogurao do mesta pomoćnika generalnog direktora Elektroprivrede Srbije. Nekolicini je stvarno pomogao da se zaposle, neke smestio u neku od beogradskih bolnica, čak je i dvoje-troje upisao na željene fakultete. Pratio ga je glas čoveka koji može i hoće da pomogne.

U dogovoreno vreme bila je u njegovim kolima. Nije pominjala nikakvu uslugu. Kad joj je, kao slučajno, spustio ruku na koleno, a ona je poklopila svojom, poverovao je da mu je jasno šta želi. Prvo da plati, pa da naplati. Može, pomislio je. Ćutao je. Ćutala je i ona. Ruka na ruci govorile su sve. Prošli su pored uljare, na raskrsnici skrenuli na istočni krak puta, posle sedam-osam minuta spustili se sa asfalta na poljski put. Još možda dvesta metara vožnje i zaustavio je auto. Sa prednjih prešli su na zadnja sedišta. Dvadesetak minuta uzdaha, znoja. Vratili su se na prednja sedišta, zapalili cigarete. Platila je. Čekao je da čuje šta traži zauzvrat. Umesto očekivanog ispostavljanja računa, rekla je: „Do pola jedanaest moram biti u kući. Kreni”. Krenuo je, ali je i dalje čekao račun. „Kada ponovo dolaziš?”, upitala je. „Za dve nedelje.” „Čekaš me na istom mestu. Važi?” „Važi”, potvrdio je.

Te prve večeri, stigla je na vreme kući. „Valjda će naći neko opravdanje za večerašnje malo zakašnjenje”, pomislio je. S tom utešnom mišlju je utonuo u san.

2.

Nije stigla na vreme kući. Nije uopšte stigla. Nestala je. Saznao je to nekoliko dana po povratku u Beograd. Prelistavajući novine koje su ga svakog jutra čekale na radnom stolu, pogled mu se zakovao na maloj fotografiji, tekstu ispod nje i naslovu „Traži se”. Na fotografiji je bila Marina. Ispod – kratka informacija da je nestala, da je poslednji put viđena 20. jula uveče pri sravnjivanju pazara u samoposluzi u Gradu u kojoj je radila, da je na sebi imala šarenu suknju i plavu bluzu, i molba da oni koji je, eventualno, vide, prijave to najbližoj policijskoj stanici.

Zamutilo mu se u glavi. Šta joj se moglo desiti?! Tog 20. jula 2018. uveče bila je u njegovim kolima, u šarenoj suknji i plavoj bluzi. Iz njegovih kola je utrčala u njivu pod kukuruzom. Zvono uzbune zagrmelo mu je u glavi. On ju je poslednji video! Ako se odnekud ne pojavi još dan-dva, pokrenuće se policijska istraga. Ako već nije pokrenuta. Njihova veza biće otkrivena, mada su sve činili da ne budu viđeni zajedno. Pa kad se istrage late tabloidi žedni ovakvih priča... Ugledni privrednik upleten u misteriju nestanka žene iz... Grozno! Okrenuo je

broj njenog telefona. Muk. Okrenuo je još jednom. Nika-kvog zvuka. Nije ni očekivao. Čim je nestala, telefon je morao zanemeti. Mora u Vagan! Imao je nešto neiskorišćenog odmora, deset radnih dana; zakucao je na vrata generalnog direktora, zatražio da dobije te dane. Dobio je. Oko podneva, krenuo je put svog rodnog sela.

Dok je sedeo za volanom, vraćale su mu se slike njihovih tajnih sastanaka petkom uveče. Nije ih bilo više od petnaest. Svi su ličili jedan drugom kao jaje jajetu. Čekao ju je uvek na istom mestu, u mračnom kutku ulice udaljenom oko dvesta metara od samoposluge u kojoj je radila. Pre nego što bi ušla u kola, osvrtala bi se oko sebe da proveri da li je neko prati, ili da se u blizini ne pojavi poznato lice koje bi se možda zapitalo u čija to kola ulazi. A kad bi zatvorila vrata za sobom, zbrzala bi: „Vozi!”, i spustila ruku na njegovo koleno.

Za desetak minuta, koliko je trajala vožnja do skretanja na prašnjavi poljski put, i isto toliko dok bi pušili cigarete posle kratke intimnosti, ponešto je saznavao o njoj i ljudima koji su je okruživali. O mužu Dragoju, jakim krupnom čoveku, vozaču šlepera koji se teško povredio u udesu nedaleko od Brodareva (da bi izbegao sudar skrenuo je na bankinu koja ga je povukla; šleper se nekoliko puta prevrnuo, jedva su ga izvukli iz slupane kabine). Pola godine ležao je u bolnici, izašao iz nje kao težak invalid, desnu nogu je vukao za sobom, nije je mogao savijati u kolenu; desna ruka jedva da mu je malo bila pokretna, njome ni kašiku nije mogao prineti

ustima; ugrađen mu je veštački kuk ... Ni senka ranijeg čoveka. Osušio se, prepolovio. Poslali su ga u invalidsku penziju. Bio je kivan na ceo svet. Najviše na lepuškastu mladu ženu punu života. Sumnjičio ju je da se kurva. Tražio je da sa posla žuri kući, a svako njeno i najmanje kašnjenje, propraćao je vikom: „Kurvo! Droljo!” Jednom je zamahnuo onom zdravom rukom, levom, da je udari. Izmakla se, dohvatila stolicu, i zapretila da će mu je slo-
miti o glavu pokuša li još jednom. Nije pokušavao. Ali ono: „Kurvo! Droljo!”, nije mogao da preskoči. Sve pred decom. Teško je to podnosila. „Volela bih da crkne, da...”, siktala je. I da će ga napustiti čim kćerke dođu do svog parčeta hleba. Dva puta je pokušala. Jednom je deset dana bila kod oca. Drugi put dve nedelje kod koleginice s posla. Razmišljala je da iznajmi stan u Gradu, da dovede kćerke. Ali, kad je izračunala kolika bi bila kirija, koliko treba za hranu, odeću, obuću, shvatila je da to njena mala plata ni izbliza ne može da pokrije. Vratila se kući. Nekoliko puta iz tašne je vadila fotografiju. Na njoj njene kćerke, četrnaest i sedamnaest godina. Lice starije mu se činilo poznatim. Brzo ju je vraćala u tašnu, te u polumraku kola parkiranih na prašnjavom poljskom putu nije mogao da odgonetne na koga ga je podsećalo. Govorila je i da je saleću neki iz sela. „Navrzao se jedan ćopavi pijanac. Nekoliko puta me je zasretao noću na putu od autobuske stanice do kuće. Jednom me pljesnuo rukom po zadnjici! Stalno mlatara nekim štapom. Zbog njega, i još nekih, nosim nož, skakavac, u tašni”, govorila

je. Izvadila je nož i pokazala mu ga. Na zadnjem delu bio je okačen mali metalni privezak sa ugraviranim njenim inicijalima M. R. „Pa i onaj Musa... Znaš Musu?” Tu je prekidala. Smatrala je da je dovoljno što je nagovestila da je zapela za oko čak i Musi.

Poznavao je Musu, naravno. Mislio je da je Marina umislila. Ili je samo naivno želela da poraste u njegovim očima. Nije se uklapalo u njegovu predstavu o Musi. Koliko je on znao, a poznavali su se od malih nogu, čovek nikada nije trčao za suknjama. Njegove jedine strasti bile su novac i osećaj nadmoći koji donosi. Bio je godinu stariji od njega. Odličan đak u osnovnoj i srednjoj školi. Od malena je nosio naočare. Urezala mu se u svest slika malog dečaka, sitne glave, s velikim naočarima na nosu. Delovalo je kao da su mu te naočare pojele lice. Majka mu je kao dečačiću tepala Musa, okolina prihvatila, i do danas ostao Musa. Niko u selu ga nije drugačije oslovljavao, do tim nadimkom. Nije se ljutio. Malo ko je i znao njegovo pravo ime Dragutin. Dragutin Gavrić.

U srednjoj školi, sa izlaskom iz dečjih pantalona, do izražaja počinje da dolazi jedna sasvim nova crta njegovog karaktera: tih i sramežljiv dečak se prekonoc preodenuo u otresitog mladića koji je lako sklapao nova poznanstva, lako počinjao i vodio razgovore. Ali, isključivo s muškarcima. U ženskom društvu se nije snalazio. Držao je da je sa tim velikim naočarama nasadenim na u korenu povijen uzani nos i s oštrom kosom koja se nije dala češljati ni na razdeljak, ni naviše, odviše ružan da bi